

FACULTAT DE CIÈNCIES SOCIALS

GRAU EN SOCIOLOGIA

**ANÀLISI SOCIOLÒGICA DES DE LA
PERSPECTIVA DE GÈNERE**

CURS 2013-2014

GUIÓ DEL TEMA 3

GRUP A

PROFESSORA:

T. EMPAR AGUADO-BLOISE

TEMA 3. ELS PROCESSOS DE SOCIALITZACIÓ PRIMÀRIA I LES IDENTITATS SEXUALS

ÍNDEX DEL TEMA:

1. La influència de la perspectiva de gènere en la ciència i en els processos de creació del coneixement.
2. La socialització de gènere. Conflictes de l'itinerari vital.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

Izquierdo, Mª J. (2013): “La socialización de género”, en Díaz, C y Moreno, S. (ed), Sociología y Género, Madrid, Tecnos.

Simón, E. (2002): Democracia vital, Madrid, Narcea.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Simón, E. (2008): Hijas de la igualdad, herederas de la injusticia, Madrid, Narcea.

Lagarde, M (1990): Los cautiverios de las mujeres, Madrid, horas y HORAS, la editorial.

WEBGRAFIA:

Silvia Federici

<http://espaifabrica.cat/index.php/antipatriarcal/item/686-cal-reviure-entre-les-generacions-joves-la-mem%C3%B2ria-duna-llarga-hist%C3%B2ria-de-resist%C3%A8ncia>

Elena Simón

<http://www.youtube.com/watch?v=DaYR6vcB-hU>

1. LA INFLUÈNCIA DE LA PERSPECTIVA DE GÈNERE EN LA CIÈNCIA I EN ELS PROCESSOS DE CREACIÓ DEL CONEIXEMENT

- a) Açò, és natural o social? Al plantejar d'aquest modus les coses hi trobem dues qüestions.
- i) (1) La idea de que allò natural i allò social son factors independents
 - ii) (2) La suposició de que si la causa de les desigualtats entre homes/dones és la seua naturalesa (determinisme biològic), la manera en que es produeixen les relacions socials no poden canviar, la situació es no mutable. En canvi, si l'origen de la situació es social (determinisme social), pressuposem que els canvis són possibles.
- b) (1) Helen Lambert sosté que equiparar allò biològic amb allò intrínsec i inflexible és un abús desafortunat del terme biològic. El comportament és un fenomen biològic en si mateix, una interacció entre el organisme i el medi. Les influències extrínseques a l'individu afecten als fets biològics en l'interior de l'organisme.
- c) (1) La dona i l'home són el resultat de la seua relació amb el medi. Un tret peculiar dels essers humans és la seua capacitat de produir el medi en el que habiten.
- d) (2) Les evidències ens diuen que és més fàcil modificar els trets naturals que l'organització social (eix. La augment de l'esperança de vida; volar sense ales; submergir-nos en el mar sense tenir brànquies; vs combatre la fam i les desigualtats en el món)

2. LA SOCIALITZACIÓ DE GÈNERE. CONFLICTES DE L'ITINERARI VITAL

2.1. Socialització dissimètrica

- a) El problema de socialització humana comporta un COMPLEX SISTEMA D'ADAPTACIÓ al mitjà (cultural i social). Com el medi és sexista, la socialització (individual i grupal) també ho és. D'aquesta manera la construcció de la subjectivitat i de la identitat manca d'oportunitats per alliberar-se del sexisme. Els mecanismes de reproducció de la dissimetria no sempre són senzill d'identificar i enfonsen els seus pilars en fonaments ocults.
- b) El procés de socialització humana té dues finalitats:
 - i) La construcció de la identitat (de fora a dintre)
 - ii) La construcció de la subjectivitat (de dintre a fora)
- c) La construcció de la identitat. Com aspecte més social de l'individu. Els aspectes vénen de fora, vist i viscuts en altres persones i amb les quals ens anem identificant, creant allò igual i allò diferent; allò que ens acosta i allò que ens separa; allò que ens agrada i allò que ens desagrada; allò que considerem possible i allò que veiem impossible; allò que estimem convenient i allò que estimem inconvenient. En resum, ens anem fent homes i dones, ens identifiquem amb el gènere.
 - i) No per destil·lació pura, la família, l'escola, les institucions, els mitjans de comunicació, la cultura, el grup d'iguals.
 - ii) S'aprèn i s'ensenya, per moltes vies diferents.
 - iii) La motivació i la necessitat personal
 - iv) El problema d'identificar-se amb la persona universal.
 - v) A la femella i al mascle se li pot descriure de forma universal però no es pot descriure a un home o una dona de forma universal i vàlida per a tot el temps i lloc.
 - vi) En les societats de tradició autoritària: imitació, repetició, rituals iniciàtics, separant els nens de les nenes i fent-lo saber de forma explícita i ben difosa. La censura de la transgressió eliminarà les possibilitats de subversió. Assegurarà la no pertorbació de l'ordre social per al bé comú.
 - vii) En les societats liberals el mecanisme és semblant. Es permet la transgressió i multiplica els models de gènere però amb la seva particular marca. Mecanismes més subtils i cruels (doncs s'oculten).
- d) La construcció de la subjectivitat

- i) Es construeix de dintre cap a fora. S'adapta també a la identitat de gènere. Es forma com clixé interior i impedeix la formació de la personalitat triada des de la llibertat.
 - ii) Continuem apegats al model patriarcal, evolucionat cínicament, que modela els nostres sentiments.
- e) Educació sentimental
- i) El llenguatge amb que expresseu els sentiments procedent generalment de la literatura. No s'ha construït epistemològicament des de cap disciplina.
 - ii) Ningú ens ensenya a gestionar els nostres sentiments però la societat suposa que les dones són dipositàries dels mateixos i els homes han d'aprendre a ocultar-los i reprimir-los. Les dones i allò expressiu vs els homes i allò instrumental
 - iii) La socialització dissimètrica de gènere en el camp dels sentiments es concreta en una consideració desigual, pel comportament que s'espera o bé per la repressió de la seva manifestació.
 - 1. La por, la passió, l'amor, la devoció, l'enveja, l'odi, la ràbia; els plaer.
 - 2. El sentiment d'independència versus el sentiment de dependència (en l'atenció als altres, la sensibilitat, l'empatia, l'obediència o la inseguretat).
 - 3. Els homes han desenvolupat por al patiment, les dones por al plaer. Els mecanismes reactius que serveixen per a preservar la seva llibertat.
 - 4. Qui s'escapa dels paper es apartats.
 - 5. Sistemes d'adquisició i inhibició de sentiments.
 - iv) Els sentiments no pertanyen a l'àmbit dels sabers apresos ni ensenyats. La manca d'una veritable educació sentimental.
- f) Univers simbòlic
- i) L'univers simbòlic no sols com allò referit a les creences o símbols portadors de missatges compartits per una comunitat humana sinó a la percepció de la realitat i de la possibilitat, a la distància que intervé entre elles i que intercepta la presa de decisions sobre la pròpia vida.
 - ii) Les veritables innovacions són possibles, però infreqüents (l'univers simbòlic condiona la nostra posició de gènere, la cosmovisió androcèntrica).
 - iii) L'orientació dissimètrica i discriminatòria de les relacions de poder.
 - 1. L'exercici del poder tenyit de sadomasoquisme.
- g) Ús dels espais
- i) L'espai privat i l'efímer

- 1. No s'aprecia d'igual forma ni s'avalua amb idèntic títol el coneixement adquirit en l'Acadèmia, que la saviesa apresada de l'àvia (“l'un converteix en experts, l'altre en apanyades”)
 - ii) L'espai públic i l'ànim de permanència
 - 1. Els prejudicis sobre l'ús dels espais tenen components d'exclusió simbòlica.
 - 2. Hi ha llocs on no hem de ficar-nos uns i altres, no perquè se'ns prohibeixin sinó perquè no ha de convenir-nos.
 - 3. La ciutat és una construcció cultural amb estructures de poder que configuren i interpreten l'espai.
 - 4. Hipòtesi. Existeix un ús diferencial de l'espai públic per part de dones i homes. Aquestes diferències es deuen als rols socials assignats a cada gènere, i es reflecteixen en l'espai públic.
 - 5. Selecció d'espais d'observació: el carrer comercial, el mercat, la plaça, la sortida d'un col·legi,
- h) Els usos del temps
 - i) <http://www.ine.es/jaxi/menu.do?type=pcaxis&path=%2Ft25%2Fe447&file=inebase&L=0>
 - ii) L'ocupació del temps i la formació simbòlica.
 - iii) Correlació amb l'estil de poder i amb l'ús dels espais.
 - iv) L'ocupació del temps, circular o lineal?
 - v) Des dels espais públics als privats
 - vi) Les dones tracten de gestionar el seu temps de forma circular fins i tot en els espais públics
 - 1. A les dones se'ls acusa d'estar sempre pensant en els seus problemes domèstics mentre es troben en l'espai públic...
 - 2. Als homes se'ls acusa de no fer-se'n càrrec de manera espontània de les responsabilitats domèstiques en l'espai privat... “perdona que no m'he adonat...” “digues-me el que he de fer...” “Què vols que faci ara?”
- i) Coneixement androcèntric
 - i) Els rols (destreses) i estereotips (habilitats)
 - ii) L'educació reglada
 - iii) L'home com a mesura de totes les coses. La narració esbiaixada, trencada i incompleta de la història,..., les dones com gènere subordinat i incompetent per a tot allò que transcendeix.
 - iv) Cal tenir vocació de pionera per a emprendre quelcom del qual ningú ha deixat petjada, i aquesta vocació no la té gairebé cap persona...
 - v) Aquesta imatge d'absència o presència massiva actua com un reforç del simbòlic: al no veure'ns no ens veiem, doncs al no veure a ningú del meu gènere en un determinat àmbit, no em veig jo tampoc.